

Komunikacija preko mreže: izgubljeno poverenje, zavisnost od Interneta

K.Bakić M.Kovačević N.Milovanović N.Kovačević

Matematički fakultet, Beograd

8. maj 2019

Uvod

- Internet je globalna mreža koja nam daje mogućnost komunikacije i deljenja resursa na Zemlji.
- Mrežne komunikacije imaju poseban značaj, sve oko nas se pretvara u kompjuter.
- Računari i računarske mreže se danas mogu zloupotrebljavati na razne načine.
- Javlja se velika zavisnost od Interneta (globalni problem).

Vikipedija

- Vikipediju (eng. Wikipedia) doživljavamo kao veliki i bogat skup informacija.
- javno je dostupna
- više autora može da napiše jedan članak
- nepouzidane informacije
- izvor informacija može da ostane potpuno nepoznat
- Korsgaard i Jensen su 2009. godine predložili promene na softveru.

Internet prevare

- Pecanje

- vrsta napada socijalnog inženjeringa
- cilj-krađa identiteta korisnika
- napretkom tehnologije dolazi do veće rasprostranjenosti

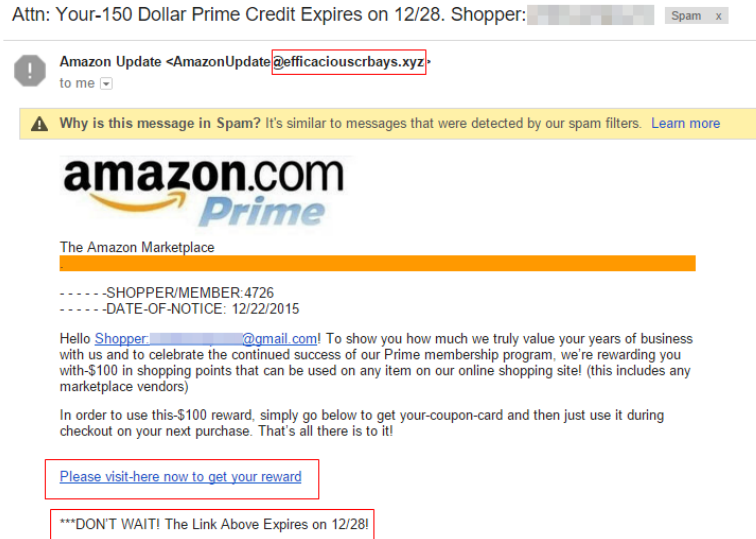
- Nigerijska prevara

- nastaje oko 1980. godine u Nigeriji
- zahteva se pomoć oko transfera novca
- Na teritoriji Republike Srbije 2008. i 2009. godine je prijavljeno devet krivičnih dela prevare sa elementima „Nigerijskih prevara“.

- Društvene mreže

- Fejsbuk, Tviter, Skajp...
- **cilj:** druženje i komunikacija sa prijateljima
- **problemi:** krađe identiteta, svađe, širenje eksplicitnog materijala...

Pecanje-primer

Slika 1: Primer pecanja

Masovna kontrola, posmatranje i privatnost na Internetu

- Korisnici Interneta nisu dovoljno svesni koliko podataka o sebi ostavljaju na mreži i u koje svrhe se ti podaci koriste.
- Koliko je korišćenje besplatnih servisa na Internetu zapravo besplatno?
- Izdvajaju se dve organizacije sa raznim motivima:
 - Državne organizacije.
 - Privatne korporacije.
- Narušavanje korisničke privatnosti skladištenjem i korišćenjem njihovih privatnih podataka u nemoralne svrhe.

Državne organizacije.

- Pravi motivi? Zaštita i sigurnost ili globalna prismotra?
- **Primer:** XKEYSCORE, Edward Snowden. Jednostavnim upitom se dolazi do emailova, poruka, HTTP zahteva...

■ Enter usernames and domains into query

Search: Email Addresses

Query Name: kmrkeith_2

Justification: aqi in iran sample

Additional Justification:

Miranda Number:

Datetime: 1 Day Start: 2009-06-23 00:00 Stop: 2009-06-24 00:00

Email Username: badguy or baddude1 or badguysmail

@Domain: yahoo.com

Subject:

Multiple usernames from SAME domain can be OR' d

Slika 2: Korisnički interfejs XKS

Privatne korporacije.

- Proučavanje tržišta i iskorišćavanje potreba korisnika (reklame).
- Motiv je profit.
- Facebook, Google, Youtube, Microsoft, Apple i mnogi drugi.
- **Primer:** Eksperiment Facebooka 2012. godine nad 700.000 ljudi pokazuje da se kontrolisanjem objava koje korisnici vide na početnoj strani može manipulirati njihovim emotivnim stanjima.

Prepoznavanje i rasprostranjenost

- Da li zavisnost od Interneta postoji?
- Nije jednostavno prepoznavanje
- Mnogo različitih testova za dijagnozu zavisnosti (Young, Beard...)
- Istraživanja na temu rasprostranjenosti: od 0.3% do 38%
- Većina rezultata između 5% i 10%

Zavisnost od društvenih mreža

- Facebook ima bazu od 2 milijarde mesečnih korisnika, od toga 30% između 25 i 34 godine
- Javlja se potreba za prekomernim korišćenjem društvenih mreža (olakšano pojavom pametnih telefona)
- Smanjenje socijalnih i komunikacionih veština
- Simptomi slični zavisnosti od hemijskih supstanci (marihuana, kokain, heroin...)
- Mišljenja naučnika podeljena u stavu da li ovaj tip zavisnosti treba klasifikovati kao poremećaj

Zavisnost od Internet igara

- Razvojem Interneta uporedo se razvijaju razni tipovi PC igara kojima je neophodna konekcija na internet (MMORPG, MOBA...)
- Osobe sa dva kraja planete mogu da igraju igru u isto vreme
- Predstavljaju idealan beg od sveta
- Problem su, takodje, igre na sreću
- Zbog loše zaštite stranica, mogu da im pristupe i deca mlađa od 18 godina

Primer

Posledice

- Brojne psihičke i fizičke posledice:
 - depresija
 - anksioznost
 - promene raspoloženja
 - insomnija
 - ...
- Loš uticaj na društveni život i učinak u školi ili na poslu
- Problem sa socijalizacijom

Literatura

- Bruce Schneier, Data and Goliath (2015)
- Evgeny Morozov, The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom (2011)
- Glenn Greenwald, No Place to Hide: Edward Snowden, the NSA, and the U.S. Surveillance State (2014)
- Jelena Matijasević, Žaklina Spalević, Vrste internet prevara-pojam, značaj i uticaj na ekonomske i moralne aspekte društvene zajednice (2012)
- Mudasir Ahmad Wani, Suraiya Jabina, A sneak into the Devil's Colony- Fake Profiles in Online Social Networks (2017)
- Statista, Social networks ranked by number of users (2019)
- Teun Lucassen, Trust in Online Information (2013)
- Turkle, Sherry, Alone together: Why we expect more from technology and less from each other (2017)